

СТАН РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ В СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ НА МАЙБУТНЄ

Конюх К.В., Корнус О.Г.

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

Сумщина, як туристичний регіон – непримітна серед інших областей, але має досить давню історію та українську землю, де кожен клаптик землі має свою визначну подію історію [1].

Невід’ємною складовою сільського туризму є «атракції місцевості», а їх на Сумщині є дуже багато, а саме: пам’ятки культури, монастирські комплекси, природні та історичні об’єкти. Особливість Сумської області полягає в тому, що до війни активно розвивався сільський туризм і з’являлося все більше садиб, які надавали послуги з цього виду туризму.

До повномасштабної військової агресії росії в Україні туризм Сумщини мав значний ресурсний потенціал і динамічно розвивався, однак через військову агресію частина туристичних компаній Сумщини закрилась, інші переорієнтували свою діяльність на волонтерство – ресторани і кафе готували гарячі страви для українських захисників та волонтерів, надавали свої приміщення під склади гуманітарної допомоги, екскурсиводи розпочали організовувати для вимушених переселенців і місцевих жителів ознайомчі прогулянки містом за добровільні кошти, які потім перераховувати на рахунок Збройних Сил України. Враховуючи значні проблеми в туризмі, дана сфера продовжує свою діяльність, проте враховує сучасні реалії життя під час війни [3, 4].

Для того щоб проаналізувати сучасний стан розвитку сільського туризму у Сумській області в умовах війни нами проведено соціологічне опитування представників туристичної сфери та обґрунтування перспектив на майбутнє.

Соціологічне опитування включало 16 запитань закритого та відкритого типу з використанням інструменту Google-форми щодо особливості розвитку сільського туризму в Сумській області. Для розрахунків, обчислень та графічних побудов використано комп’ютерну програму Microsoft Excel 2019 та програму SPSS Statistics V21.0. Загалом кількість респондентів становила 13 осіб – власники туристичного бізнесу, працівники закладів туристичної інфраструктури та атракцій Сумської області.

В опитуванні взяли участь наступні туристичні об’єкти: Просвітницько-рекреаційний простір LocoMotive, КЗ «Путивльська публічна бібліотека», садиба «Гостини у горюнів», садиба «Хутір Лісовий», садиба «Viktoriya»,

садиба «Північний ліс», Будиночки Schumacher, садиба «Медовий гай», музей С.В. Руднева, садиба «Посулля», Регіональний ландшафтний парк «Сеймський», Приватний музей «Причал Одіссея».

За даними опитування було встановлено, що до війни головною особливістю туристичного бізнесу сільської місцевості Сумської області була організація екскурсійних послуг (61,5%), послуги проживання (38,5%), послуги харчування (30,8%) та проведення майстер-класів (30,8%) (рис. 1).

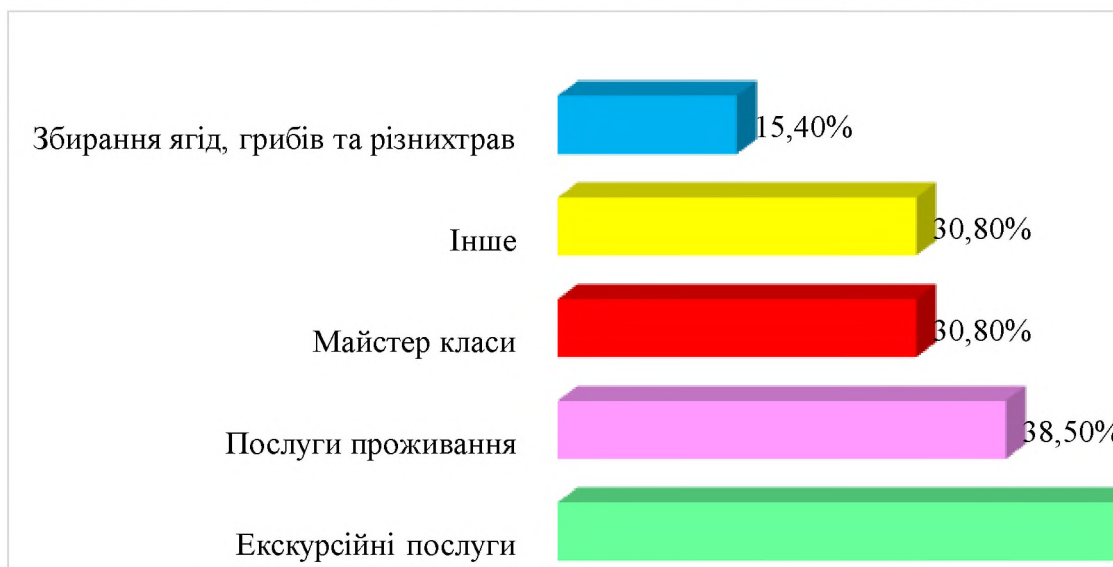

Рис. 1. Туристичні послуги, які надавалися до війни

Кількість туристів, які відвідували туристичні локації сільського туризму Сумщини становить до 20 туристів на місяць (рис. 2).

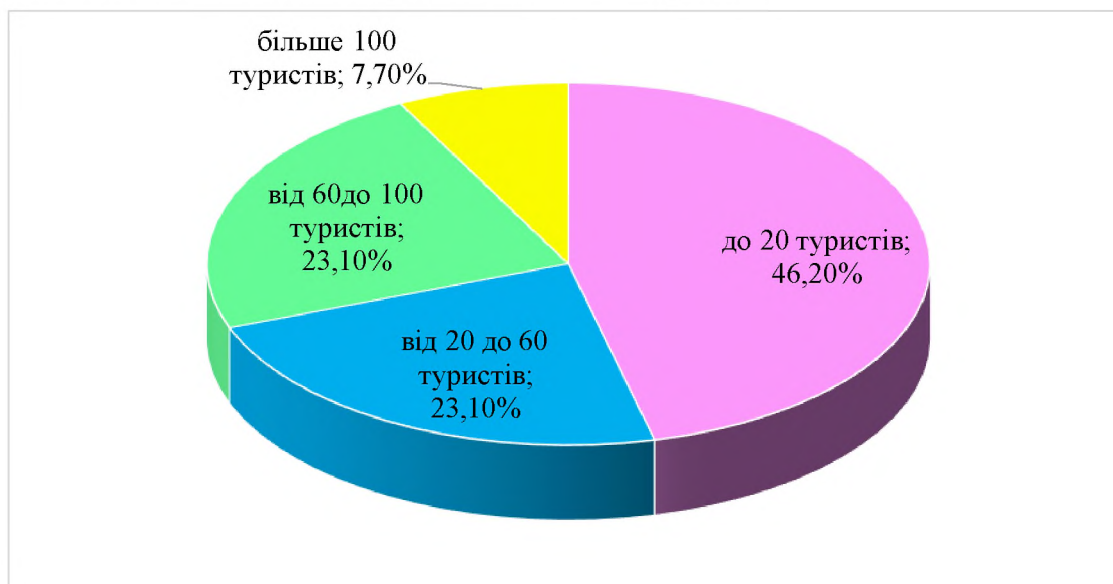

Рис. 2. Кількість туристів за місяць до війни

На думку респондентів, до початку військових дій сільські садиби Сумщини приваблювали туристів: розташуванням та природнім потенціалом

(61%), історичними пам'ятками (30%), фестивалями (16%) та пам'ятками архітектури (7%) (рис. 3).

Рис. 3. Чим саме садиба приваблювала відвідувачів до війни

На питання анкети, яким чином змінився туризм у Вашій громаді від початку війни в Україні, респонденти зазначили наступне (рис. 4): по-перше, зменшилася кількість туристів (61%); по-друге, атрактивні туристичні об'єкти перестали функціонувати або приймати туристів (33%); по-третє, знизився рівень платоспроможності населення (14%).

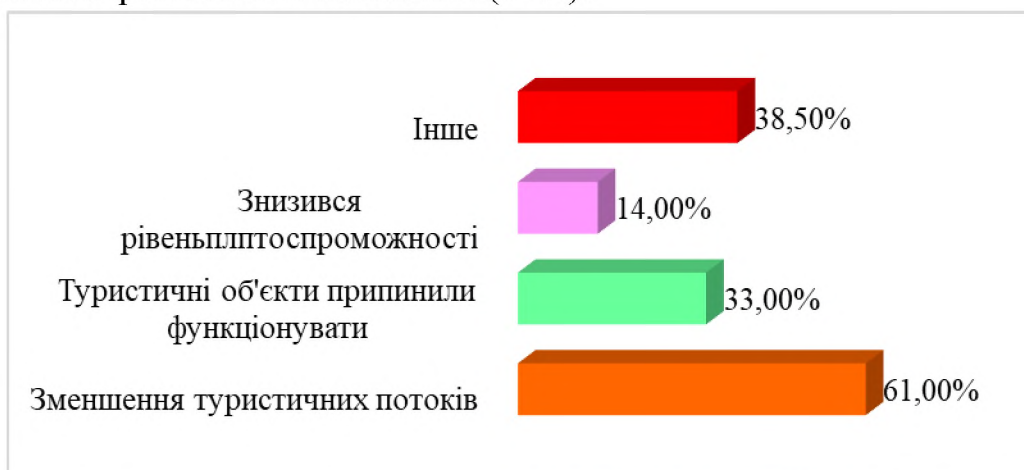

Рис. 4. Яким чином змінився туризм від початку війни в Україні

Проблеми з якими зіткнулися респонденти від початку російської війни в Україні:

1. туристичні локації зазнали пошкоджень та перебувають в зоні бойових дій (15%);
2. кількість туристів зменшилася (70%);

3. туристичні об'єкти, з якими був пов'язаний бізнес, потрапили в зону активних бойових дій і стали недоступними (38,5%);

4. відсутність туристичних потоків (61,5%).

Респонденти вважають, що для перспективного розвитку сільського туризму на Сумщині після війни необхідне: залучення інвесторів (70%); створення якісного сервісу (25%); проведення ефективної реклами в соціальних мережах та робота з цифровими платформами (85%); співпраця з туристичними операторами (30%); залучення внутрішніх і зовнішніх туристів (60%); співпраця з громадою та бізнесом (90%).

Одним з питань анкети було встановлення думки респондентів щодо перспектив розвитку туризму у сільській місцевості Сумської області. Аналізуючи думки респондентів, було узагальнено, що для створення нових суб'єктів сільського туризму на Сумщині необхідно: відновлення інфраструктури, налагодження мирного життя; створення нових кластерів туризму, нових робочих місць; створення музеїв, меморіалів, експозицій, пам'ятних місць; розвиток різних видів туризму; створення туристичних брендів громад тощо.

На думку респондентів, для того щоб сільський туризм розвивався відповідно до європейських практик необхідно: достатнє фінансування на розвиток і удосконалення внутрішнього туризму; забезпечення доступності туризму для різних верств населення; розширення спектру та поліпшення якості туристичного продукту і послуг; створення державного органу управління в сфері туризму; оптимальна цінова політика на туристичні послуги та продукти, діджиталізація бізнесу; співпрацювання з туроператорами з різних країн, створення кластерної моделі організації туристичної діяльності.

Отже, підводячи підсумки можемо констатувати, що для відновлення туристичної діяльності в сільській місцевості Сумщини необхідно розробити стратегію розвитку та враховувати думку працівників сфери туризму. В стратегії розвитку сільської місцевості Сумщини після Перемоги України необхідно зосередити увагу на відновленні та розвитку туристичної інфраструктури, відновленні пошкоджених туристичних об'єктів, розробці нових туристичних об'єктів та видів туристичних послуг, просування сільського туризму Сумщини на міжнародний туристичний ринок, обов'язкове залучення іноземних партнерів тощо.

Список використаних джерел

1. Зелений туризм – панацея чи черговий міф? URL: <http://www.greentour.com.ua/ukrainian/progress/arch/>(дата звернення: 03.01.2023).

2. Махія С.О. Європейський шлях розвитку сільського зеленого туризму: досвід для України. *Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка*. 2022. №. 37. С. 79-84.

3. Рейманн М., Корнус О., Паланг Х., Корнус А. Особливості розвитку туристичної діяльності у Сумській області в умовах війни та перспективи на майбутнє. *Наукові записки СумДПУ ім. А.С.Макаренка. Географічні науки*. 2023. Вип. 2 (4).

4. Роїк О.Р., Недзвецька О.В. Шляхи розвитку туристичної сфери України у воєнний період. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки*. 2022. Вип. 46. С. 11–15.

5. Сіра Е. О., Голубець І. М., Безрученков Ю. В. Післявоєнне відновлення туризму в Україні. *Економіка та управління підприємствами*. 2022. Випуск 68. С. 155–158.

СТАН РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Конюх К.В., Корнус О.Г.

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

Сільський туризм поступово починає займати значну нішу в світовій індустрії туризму. На думку експертів Всесвітньої туристичної організації [6], сільський туризм буде розвиватися досить швидкими темпами, що позитивно впливатиме на економічний розвиток регіону та країни в цілому.

Природні території України, на які мало вплинула діяльність людей, є перспективними для розвитку сільського туризму. Розвиток сільського туризму в Україні повинен стати невід'ємною складовою формування ефективної державної політики регулювання та підтримки туристичної галузі. На наше переконання, саме активне використання відповідних механізмів для активного розвитку внутрішнього туризму, враховуючи природні та кліматичні умови України, є запорукою забезпечення стабільного функціонування такої галузі.

Дія наслідків світової кризи від пандемії та російського вторгнення в Україну засвідчила наскільки вразливою до будь-яких зовнішніх впливів є туристична індустрія. У майбутньому саме сільський вид туризму повинен стати найбільш розвинутим у країнах, що забезпечить формування більш стійких умов для функціонування туристичних підприємств. Саме тому забезпечення належних умов для активного розвитку сільського туризму є в Україні як ніколи актуальним.

В Україні наявні всі можливості для розвитку сільського туризму, а саме багатий природно-рекреаційний потенціал та його значна роль у стимулюванні соціально-економічного розвитку регіонів України (майже 15% території складають зони відпочинку, гірські та прибережні ландшафти, збережені національні традиції, архітектура, близько 38 національних і регіональних парків), близько 400 джерел мінеральних вод, 100 родовищ лікувальних вод (69,3% території України). Крім того, значна частина цих ресурсів зосереджена